

C-359/22. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2022. június 3.

A kérdést előterjesztő bíróság:

High Court (felsőbb bíróság, Írország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. április 28.

Felperes:

AHY

Alperes:

The Minister for Justice

Az alapeljárás tárgya

A kérdést előterjesztő bíróság elé terjesztett ügy tárgyát az a kérdés képezi, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikke alapján benyújtott jogorvoslati kérelemre alkalmazandó halasztó hatály az e rendelet 17. cikke alapján hozott határozat megtámadására is vonatkozik-e.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A kérdést előterjesztő bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújt be a „Dublin III” rendeletnek az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 17., 27. és 29. cikke közötti megfelelő kölcsönhatásra vonatkozóan.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Magában foglalja-e az „átadásra vonatkozó határozat” elleni, tény- vagy jogkérdésben benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolt, a 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) 27. cikkének (1) bekezdése értelmében vett hatékony jogorvoslathoz való jog a tagállam által a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése alapján, a 17. cikk (1) bekezdése szerinti, azzal kapcsolatos mérlegelési jogkörének gyakorlása során hozott határozat elleni hatékony jogorvoslathoz való jogot, hogy meg kell-e vizsgálnia a valamely harmadik országbeli állampolgár, vagy hontalan személy által a tagállamhoz benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért a „Dublin III” rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős?
- 2) A 1. kérdésre adott igenlő válasz esetében:
 - a) Következik-e ebből, hogy a megkereső tagállam nem hajthatja végre az átadásra vonatkozó határozatot a kérelmezőnek a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti mérlegelési jogkör gyakorlására irányuló kérelmének elbírálásáig?
 - b) Kiterjednek-e 27. cikk (3) bekezdésében foglalt azon rendelkezések, amelyek megkövetelik, hogy az átadásra vonatkozó határozatok elleni fellebbezésre vagy felülvizsgálatra vonatkozóan a tagállamok jogszabályaikban írják elő a halasztó hatály három formájának egyikét, a 17. cikk (1) bekezdése szerinti, a nemzetközi védelem iránti kérelemmel kapcsolatos felelősségvállalás lehetőségének gyakorlását elutasító határozat (a továbbiakban: a 17. cikk szerinti elutasító határozat) megtámadására?
 - c) Amennyiben egyetlen különös nemzeti jogszabály sem írja elő a halasztó hatálynak a 27. cikk (3) bekezdésében említett három formájának egyikét a 17. cikk szerinti elutasító határozat megtámadása esetében, kötelesek-e a bíróságok az ilyen jogorvoslat esetében a nemzeti joguk alapján e három forma valamelyike szerinti halasztó hatályt biztosítani, és ha igen, melyiket?
 - d) Úgy kell-e értelmezni a 27. cikk (3) bekezdése szerinti valamennyi halasztó hatályú jogorvoslatot, hogy azok a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) bekezdése szerinti átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának határidejére vonatkozóan is halasztó hatállyal rendelkeznek?
- 3) Az 1. kérdésre adott nemleges válasz esetén:
 - a) Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal az, ha a megkereső tagállam a

kérelmező által előterjesztett, a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti mérlegelési jogkör gyakorlására irányuló kérelem elbírálásáig végrehajtja az átadásra vonatkozó határozatot?

- b) Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal az, ha a megkereső tagállam a 17. cikk szerinti elutasító határozat ellen a nemzeti jog rendelkezései alapján bírósági felülvizsgálat iránt benyújtott jogorvoslati kérelem elbírálásáig végrehajtja az átadásra vonatkozó határozatot?
- c) Másodlagosan, felfüggeszti-e a 17. cikk szerinti elutasító határozat ellen a nemzeti jog rendelkezései alapján bírósági felülvizsgálat iránt benyújtott jogorvoslati kérelem a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (1) bekezdése szerinti átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának határidejét, vagy egyébként rendelkezik-e halasztó hatállyal az átadásra vonatkozó határozat tekintetében?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke

Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.; a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) 17., 27. és 29. cikke

2019. január 23-i M. A. és társai ítélet (C-661/17, EU:C:2019:53).

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A Dublin System Regulations (dublini rendszerről szóló rendelet) (S.I. 62., 2018.) 6. cikkének (9) bekezdése.

A Rules of Superior Courts (a fellebbviteli bíróságok eljárási szabályzata) („Bírósági felülvizsgálat és a személyes szabadságot érintő végzések” című) 84. rendelkezése. A 84. rendelkezés 20. szabálya lényegében úgy rendelkezik, hogy a bíróságnak előzetesen engedélyeznie kell a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem elbírálását, és hogy a kérelmezőnek megfelelő érdeke kell, hogy fűződjön az engedély megadásához. A 84. rendelkezés 21. szabálya három hónapos határidőt ír elő a bírósághoz való kérelem benyújtására, ez a határidő azonban meghosszabbítható, különösen, ha ennek kellő és alapos oka van.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes szomáliai állampolgár, aki 2020. január 20-án érkezett Svédországból Írországba. A férfi nemzetközi védelmet kért Írorszáiban azon az alapon, hogy Szomáliában bombatámadás érte, amelynek következtében üzlete megsemmisült, és egyik munkavállalója életét vesztette.
- 2 2020. február 17-én a „Dublin III” rendelet rendelkezései alapján a svéd hatóságokhoz a felperes „visszavétele” iránti megkeresést terjesztettek elő. Svédország 2020. március 12-én helyt adott e kérelemnek. A felperest tájékoztatták arról, hogy 10 napon belül általa relevánsnak tartott „további információkat nyújthat be, beleértve humanitárius indokokat”. Nem terjesztettek elő beadványt. Ennek következtében a felperes részére kézbesítették a Svédország részére történő átadására vonatkozó határozatot.
- 3 2020. augusztus 5-én e határozat ellen a felperes fellebbezést nyújtott be az International Protection Appeals Tribunalhoz (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos ügyek fellebbviteli bírósága, Írország, a továbbiakban: IPAT). Az IPAT (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos ügyek fellebbviteli bírósága) előtti, fellebbezésével kapcsolatos tárgyalásra 2021. július 8-án került sor. 2021. október 5-én az IPAT (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos ügyek fellebbviteli bírósága) elutasította a fellebbezést, és helybenhagyta a felperes Svédországnak történő átadására vonatkozó határozatot.
- 4 2021. november 15-én a felperes ügyvédei a felperes nevében kérelmet nyújtottak be a miniszterhez a 17. cikk szerinti mérlegelési jogkörön alapuló intézkedés iránt (a továbbiakban: 17. cikk szerinti kérelem), a Covid19-cel összefüggő vészhelyzeti korlátozásokra és/vagy a személyes körülményeiben bekövetkezett változásra hivatkozva, beleértve az öngyilkosságnak az ilyen átadás esetén felmerülő veszélyét.
- 5 A felperes ügyvédjei csatoltak egy 2021. október 15-i igazságügyi orvosszakértői jelentést, amely nem állt az IPAT (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos ügyek fellebbviteli bírósága) rendelkezésére, és amelyben Dr. KH pszichoterapeuta kijelentette, hogy „álláspontja szerint [a felperes] [Írországból] Svédországba történő kiutasítása nagy valószínűséggel olyan mértékben járhat súlyosan káros hatással a mentális egészségére, hogy nagymértékben fennáll az önveszélyeztetés és az öngyilkosság kockázata”.
- 6 A miniszter érdemben nem válaszolt e kérelemre, ezért a felperes 2021. december 17-én bírósági felülvizsgálati eljárást (a továbbiakban: első bírósági felülvizsgálati eljárás) kezdeményezett a miniszter ellen, amelyben a minisztert a felperes 17. cikk szerinti kérelmének elbírálására kötelező végzés meghozatala iránti kérelem engedélyezését kérte.
- 7 A felperes ügyvédjének ezen eljárás keretében 2022. február 2-án eskü alatt tett nyilatkozatához csatolták Dr. KH 2022. február 2-i aktualizált jelentését (a továbbiakban: Dr. KH második jelentése). Ebben a jelentésben Dr. KH nagyobb

aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy ha a felperest kiutasítják Svédországba, akkor „komolyan fennáll annak kockázata, hogy öngyilkos lesz”.

- 8 A miniszter 2022. február 16-án határozatot hozott a 17. cikk szerinti kérelemről (a továbbiakban: 17. cikk szerinti határozat), amelyben elutasította ezt a kérelmet. Ebben a határozatban a miniszter úgy ítélte meg, hogy a felperes által hivatkozott anyagok nem tártak fel olyan humanitárius vagy kivételes okokat, amelyek igazolnák a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti határozathozatalt. A miniszter kijelentette, hogy a határozatot a rendelkezésre álló összes információ figyelembevételével hozta meg.
- 9 A 17. cikk szerinti határozatot NB, „miniszteri tisztviselő” írta alá.
- 10 Figyelemmel arra a tényre, hogy a 17. cikk szerinti határozat hatályon kívül helyezte az első bírósági felülvizsgálati eljárást, a felperes ezt követően újabb bírósági felülvizsgálati eljárást kezdeményezett, amelyben a 17. cikk szerinti határozat megtámadásának engedélyezését, valamint az Írországból való kiutasítását az újabb bírósági felülvizsgálati eljárás elbírálásáig felfüggesztő ideiglenes intézkedés elrendelését kérte.
- 11 Mivel Dr. KH második jelentését a 17. cikk szerinti kérelem alátámasztására nem közvetlenül a minisztériumi osztályhoz terjesztették elő, a miniszter 2022. március 14-én kiegészítő eskü alatt tett nyilatkozatot nyújtott be, amely szerint ezt az orvosi jelentést „nemrégiben” nyújtották be NB-nek, a miniszter nevében eljáró döntéshozónak, és a döntéshozónak most lehetősége volt az orvosi jelentést megvizsgálnia, és kiegészítést fűzött a 17. cikk szerinti határozathoz. Ebben a kiegészítésben NB kijelentette, hogy „most, hogy megvizsgáltam ezt az iratot, meggyőződtem arról, hogy ez az anyag akkor sem változtatott volna a határozat eredményén, ha annak idején tudomást szereztem volna róla”.
- 12 A felperes most a „Dublin III” rendelet 17., 27. és 29. cikke közötti megfelelő kölcsönhatásra vonatkozó számos kérdés tekintetében azt kéri, hogy terjesszenek a Bíróság elé előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 13 A felperes mindenekelőtt azt állítja, hogy a „Dublin III” rendelet 35. cikke értelmében a 17. cikk tekintetében a miniszterre ruházott hatásköröket nem gyakorolhatják jogszerűen a tisztviselői. A miniszter ezzel szemben elismeri, hogy a 17. cikk szerinti mérlegelési jogkör gyakorlása iránti kérelem elbírálására eljárási kötelezettség áll fenn, azonban azt állítja, hogy ezzel kapcsolatban nem áll fenn anyagi jogi kötelezettség; különösen, hogy a 35. cikk vagy általánosabban a „Dublin III” rendelet nem tartalmaz kifejezett vagy hallgatólagos követelményt arra vonatkozóan, hogy a miniszter személyesen hozza meg a 17. cikk szerinti határozatokat.

- 14 Másodszor, a felperes azzal érvel, hogy a 17. cikk szerinti határozat indokolása valójában nem a felperes által benyújtott 17. cikk szerinti kérelemre vonatkozik. Tekintettel a sérülés valós veszélyére és a CK ügyben hozott határozatra, a felperes azt állítja, hogy az átadását le kell állítani, és fel kell őt venni az irországi nemzetközi védelmi rendszerbe.
- 15 A miniszter azt állítja, hogy a Bíróság a CK ítélet 88., 96. és 97. pontjában világosan kifejtette, hogy még jelentős pszichiátriai problémákat – köztük az öngyilkossági hajlamot – érintő ügyben sem lehet az illetékes hatóságot arra *kötelezni*, hogy ilyen körülmények között alkalmazza a 17. cikk (1) bekezdését. A miniszter e tekintetben továbbá az Emberi Jogok Európai Bíróságának az AS kontra Svájc ügyben hozott határozatára (39350/13. sz. kérelem) hivatkozik, amelyben az Emberi Jogok Európai Bírósága megjegyezte (34. pont), hogy *„az öngyilkosság kockázatát illetően az Emberi Jogok Európai Bírósága megismétli, hogy az, hogy valamely személy, akinek a kitoloncolását elrendelték, öngyilkossággal fenyegetőzik, nem kötelezi az államot, hogy eltekintsen az előirányzott intézkedés végrehajtásától, feltéve, hogy konkrét intézkedéseket tesz e fenyegetések megvalósításának megakadályozására [...]”*. A miniszter a Karim kontra Svédország ügyben (24171/05. sz. kérelem) (15. oldal) kifejtett hasonló értelmű álláspontra is hivatkozott.
- 16 Harmadszor, a felperes előadta, hogy a 17. cikk szerinti határozat kiegészítése világossá tette, hogy a miniszter nem vette figyelembe a Dr. KH második jelentésének nagyon is releváns tartalmát. A miniszter előadta, hogy Dr. KH második jelentését közvetlenül a miniszteri osztálynak kellett volna megküldeni, nem pedig bírósági eljárásban eskü alatt tett nyilatkozat melléklete formájában bizonyítékként benyújtani; ennek megfelelően érthető, hogy a döntéshozó nem látta azt a 17. cikk szerinti határozat 2022. február 16-i meghozatala előtt.
- 17 Negyedszer, a felperes nyilvánvalónak tartja, hogy a Bíróság MA ítéletének különböző részei – köztük a 64., 78. és 79. pontja – fényében a 17. cikk szerinti határozat és a 27. cikk kölcsönhatásával kapcsolatban megalapozott indokok merülnek fel. Úgy véli, hogy mivel a 27. cikk (3) bekezdése vonatkozik a 17. cikk szerinti határozat bírósági felülvizsgálat keretében történő megtámadására, e jogorvoslat halasztó hatállyal rendelkezik, és így feljogosítja a felperest arra, hogy a bírósági felülvizsgálat elbírálásáig Írországban maradjon. A halasztó hatály a 27. cikk (3) bekezdésének a) pontja alapján automatikus a bírósági felülvizsgálat elbírálásáig, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján automatikus legalább addig, amíg a Bíróságnak lehetősége nincs arra, hogy megvizsgálja, hogy a megfelelő kérelmet követően a bírósági felülvizsgálat elbírálásáig felfüggeszse-e az áthelyezésre vonatkozó határozat végrehajtását. A felperes továbbá azzal érvel, hogy veszélyeztethetné a 27. cikk tényleges érvényesülését, ha az áthelyezési rendszer szerves része kívül esne a „Dublin III” rendelet keretében rendelkezésre álló felülvizsgálati mechanizmusokon. Ezt az álláspontot állítólag a „Dublin III” rendelet (19) preambulumbekzdésében foglaltak támasztották alá. A felperes továbbá előadja, hogy az MA ítélet 78. pontjában a Bíróság az átadásra vonatkozó határozat 17. cikk szerinti határozatot követő „elfogadására” hivatkozott, utalva

ezzel arra, hogy a III. fejezet szerinti átadásra vonatkozó határozat csak a 17. cikk szerinti elutasítást követően válik jogerőssé és hatályossá.

- 18 A miniszter azt állítja, hogy a 27. és 29. cikk értelmezése, valamint e cikkek 17. cikkel való állítólagos kölcsönhatása – amint azt a felperes állítja – alapvetően sérti a „Dublin III” rendszer elsődleges célját, amely a gyors döntéshozatal biztosítását jelenti arra vonatkozóan, hogy melyik tagállam legyen felelős egy adott kérelmező nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálásáért.
- 19 Ötödször, az ideiglenes intézkedés elrendelésével kapcsolatban a felperes azt állítja, hogy aránytalan lenne őt a jelen eljárás befejezésig kiutasítani olyan körülmények között, amikor szerinte már maga az átadás ténye is a Chartában és az emberi jogok európai egyezményében foglalt jogainak megsértését jelentené. A felperes különös hangsúlyt fektet arra a tényre, hogy Dr. KH második jelentése azt a szakmai véleményt képviseli, hogy a felperes Svédországba való kiutasítása esetén „komolyan fennáll annak kockázata, hogy öngyilkos lesz”.
- 20 A miniszter e tekintetben a 2011. december 21-i N. S. és társai ítéletre (C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 80. pont) hivatkozik, amely szerint azt kell vélelmezni, hogy a menedékkérőkkel kapcsolatos bánásmód minden tagállamban megfelel a Charta és az EJEE követelményeinek.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy Írországban a „Dublin III” rendelet 27. cikkében előírtak szerint az IPAT (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos ügyek fellebbviteli bírósága) az illetékes az átadásra vonatkozó határozatok elleni fellebbezések elbírálására. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy az említett rendelet 27. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamoknak az ilyen fellebbezések elbírálásáig fennálló halasztó hatály három formája közül egyet ki kell választaniuk az átadásra vonatkozó határozatokkal kapcsolatos jogszabályaikban.
- 22 Ezzel szemben a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében foglalt mérlegelési jogkör gyakorlását Írországban csak az igazságügyi miniszter engedélyezheti, és az ilyen határozat ellen kizárólag a bírósági felülvizsgálat útján lehet jogorvoslattal élni. A kérdést előterjesztő bíróság ezért emlékeztet arra, hogy Írországban egyrészt a „Dublin III” rendelet 27. cikke szerinti átadásra vonatkozó határozat, másrészt a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti mérlegelési jogkör gyakorlásáról döntő határozat elleni fellebbezés benyújtásának két különálló és független módja van.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróságnak azonban kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a 17. cikk szerinti határozat elleni fellebbezésnek halasztó hatálya lehet-e az átadásról szóló határozatra, különösen akkor, ha ez utóbbi már a 27. cikk szerinti fellebbezés tárgyát is képezte. E tekintetben e bíróság a 2019. január 23-i M. A. és társai ítéletre (C-661/17, EU:C:2019:53) hivatkozik, és megállapítja, hogy nem

tűnik úgy, hogy ebben az ítéletben a Bíróság döntött volna arról, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkében foglalt, halasztó hatályra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók-e, ha az említett rendelet 17. cikke alapján hozott határozat elleni jogorvoslatot bírósági felülvizsgálat keretében nyújtották be, és arról, hogy e halasztó hatály értelmezhető-e úgy, hogy felfüggeszti az említett rendelet 29. cikke szerinti átadásra vonatkozó határozat végrehajtását.

- 24 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá azt kérdezi, hogy a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való jog járhat-e azzal a hatással, hogy egyrészt felfüggeszti az átadásra vonatkozó határozat hatályát a „Dublin III” rendelet 17. cikkének (1) bekezdése szerinti mérlegelési jogkör tárgyát képező határozat meghozataláig vagy az ilyen határozat elleni fellebbezésig, másrészt pedig lehetővé teszi, hogy ez a halasztó hatály az említett rendelet 29. cikkének megfelelően az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését jelentse.
- 25 Végezetül a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása iránti kérelmének alátámasztásaként a kérdést előterjesztő bíróság aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy azon időtartam, amely alatt a Bíróság általában elbírálja az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, a Bírósághoz előterjesztett orvosi bizonyítékok fényében, amelyek szerint a felperesnél öngyilkossági képzetek jelentkeztek, és Svédországba való kiutasítása esetében „komolyan fennáll annak kockázata, hogy öngyilkos lesz”, tényleges kockázatot jelenthet a jelen eljárás felperesének egészségére, sőt életére.